

حجم معاملات از نظر تحلیلگران حرفه ای

کاری از

مهدی صاحبی (چشم برتر)

[@ChashmeBartar_BourseIRAN](#)

تکنیکالیست با محوریت موج شماری حرفه ای

به نام خدا

مقدمه:

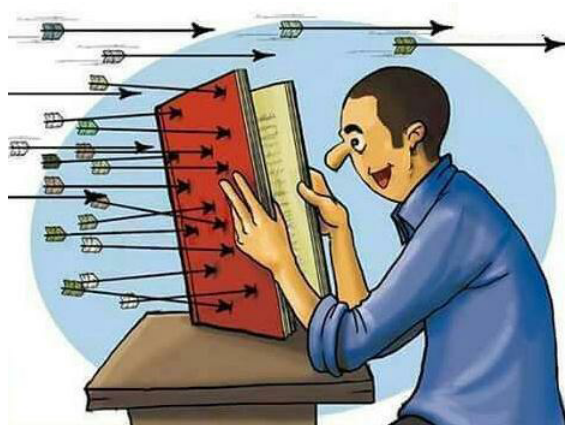
سلام

مدتی بود که رنگ حجم معاملات در تحلیل های شخصی کم رنگ شده بود.

این موضوع بسیار پر اهمیت، باعث شد تا با مطالعه فایل ها، مطالب کتابخانه های الکترونیکی، یادداشت کردن تجارب، سوال و پرسش و مواردی از این دست، مطالبی که از نظرتان خواهد گذشت رو جمع آوری و تقدیم حضورتان کنم.

حائز اهمیت است این فایل چکیده بررسی چندین فایل است که با تجارب شخصی ادغام شده، قدر آن را بدانید.

تحلیگران عزیز باید همیشه این نکته را به یاد داشته باشند که تنها راه موفقیت در بازار بورس، **تکیه بر دانش بالای خودشان است**. وقتی صحبت از دانش به میان می آوریم، منظور دانشی هست که شما را از بقیه متمایز و مستقل می کند و این دانش به دست نمی آید مگر با مطالعه مطالعه مطالعه، کار کار کار

هر دانشی می تواند خطای معاملات ما را کمتر کند و خریدهای مطمئن تری داشته باشیم

در ابتدا می رویم به سراغ تعاریف حجم معاملات:

حجم معاملات به عبارتی، تعداد معاملات خرید و فروشی هست که در یک بازه زمانی (مثلا یک روزه، یک هفته ای و ...) انجام می گیرد. بدیهی است حجم معاملات سنگین تر نشانه تمایل یا فشار شدید تر می باشد.

قبل از هر بحثی باید تاکید شود که حجم معاملات بالای یک سهم در هر شرایطی نشانه خوبی برای سهم است، صرف نظر از اینکه در روند صعودی یا نزولی هستیم و صرف نظر از تاثیر حجم بالا در تمایل به ساختن روند؛ در کل حجم معاملات نشان قدرت نقد شوندگی سهم است. به عنوان مثال سهام فولاد مبارکه اصفهان در روندهای صعودی و نزولی همواره قابل خرید و فروش است و به ندرت قفل می شود.

نکته:

همیشه قبل از وارد کردن سرمایه یا خریدتان، حتما به نقد شوندگی سهم توجه کنید. به عنوان مثال اگر حجم معاملات روزانه شرکتی 400 هزار سهم باشد باید در ابتدا توجه کنیم که چه نوع سرمایه و چه مقدار سرمایه ای را وارد شرکت می کنیم؟

منظور از چه نوع سرمایه این است که با توجه به این حجم معاملات (البته با توجه به اندازه شرکت) سرمایه ای را وارد سهم نکنیم که هر آن ممکن باشد به آن نیاز داشته باشیم.

منظور از چه مقدار سرمایه این است که با توجه به چنین حجمی قصد خرید یک میلیون سهم از این شرکت را نمی کنیم.

کاربرد حجم معاملات در تحلیل ها:

با آگاهی بر اینکه میزان و شدت معاملات، شدت یا فوریت پنهان شده در حرکت قیمت است. یعنی اگر روند صعودی است باید حجم معاملات در روزهای مثبت سنگین تر و اگر روند نزولی است، در روزهایی منفی سنگین تر شود.

با بررسی حجم معاملات و جهت روند، ما تحلیلگران می توانیم فشار خرید یا فروش را در حرکت بازار متوجه شویم و در واقع به جهت حصول اطمینان از تغییر، استارت یا ادامه روند بکار می رود.

نکته:

روند صعودی با حجم بالا، بر روند صعودی با حجم پایین ارجح تر است.

حجم معاملات باید در جهت روند افزایش یابد:

که می توان نتیجه گرفت که اگر روند ما صعودی بود، حجم معاملات باید در جهت روند صعودی و در روزهای مثبت بیشتر باشد و در روزهای منفی و دره ها کمتر باشد. پس زمانی که روند یک سهم صعودی بود، اگر در روزهای منفی شاهد کاهش حجم معاملات و یا حداقل حجمی برابر روزهای مثبت نداشتیم، بیانگر این است که روند سهم همچنان صعودی خواهد بود و این روزهای منفی چیزی جز نویز بازار نیست و چه بسا اگر سهم در موقعیت خوبی از منظر تکنیکال قرار داشت می توان سیگنال خرید یا سنگین تر کردن را در دستور کار قرار داد.

می توان به این نتیجه رسید که تا زمانی روند پایدار خواهد بود که حجم معاملات علامتی مبنی بر پایدار بودن روند داشته باشد و نکته مهم این است: **باید حجم تایید کننده روند باشد.**

این نکته هم حائز اهمیت است که تحلیلگران ما در مواردی در تحلیل ها و الگوها دچار تردید می شوند، یکی از گزینه های بسیار جالب و با اهمیت بررسی حجم معاملات است. با تکیه به این امر که حجم معاملات باید در جهت روند افزایش داشته باشد که در صفحات قبل به این موضوع اشاره شد و در مباحث بعدی نیز مفصل تر توضیح خواهم داد.

نکته:

نکته ای که باید توجه کرد این هست که شما نباید تنها و فقط به یک نکته و ابزار توجه کنید. با توجه به اینکه مبحث اصلی ما حجم معاملات است، در چارتهای ما باید پس از ترسیم خط روند استاندارد و با لحاظ کردن شرایط شکست استاندارد در خطوط روند، و با شناخت خیلی خوب کندلها، منتظر هشدار باشیم و به یک ابزار تکیه و بسنده نکنیم.

مفهوم ساده شکست:

شکست به معنای بالاتر رفتن یا پایین تر آمدن از قیمتی است که قبلا سدی را در برابر این کار ایجاد کرده است. حال این سد می تواند یک حمایت، یک مقاومت و یا یک خط روند صعودی یا نزولی باشد.

با به یاد داشتن اینکه حجم ها عامل تایید هستند،

به کندلها نگاه کنید، کندلها را بشناسید و در این خصوص خیلی مطالعه کنید چرا که کندلها چراغ راه چارتیست ها هستند.

از ترسیم خطوط روند استاندارد بهره مند بشید و شرایط شکست استاندارد را بدانید.

اما آیا همه شکست ها معتبر هستند؟

پاسخ خیر است.

چرا که مفاهیمی مثل تله های صعودی و نزولی (Bull And Bear Traps)، دیگر معنایی ندارند. بنابراین باید شکست معتبر را از غیر معتبر تشخیص دهید.

هر تحلیلگری روش خاص خودش را دارد، خیلی از تحلیلگران از اندیکاتورها استفاده می کنند و خیلی ها هم به الگوها بسنده می کنند.

اما یکی از بهترین روشها، استفاده از **تکنیک حجمی** است.

به این صورت که شما باید مناطق حمایت و مقاومت را شناسایی کنید، که می تواند هم خطوط روند باشد وهم خطوط افقی.

پس از شناسایی مثلا در یک روند نزولی می خواهیم زمان ورود را شکار کنیم:

بعضا شاهد این هستیم که قیمت به خطوط مقاومت برخورد کرده و مجددا ریزش کرده، همینطور شاهد هستیم که در برخی مواقع مقاومت ها شکسته شده ولی مجدد سهم

ریزش کرده است. خوب چطور باید بفهمیم که کدام شکست معتبر است و کدام نا معتبر؟

اینجا باید به حجم معاملات توجه کرد:

به این صورت که زمان شکست به کندل شکست توجه کنید، حجم معاملات زمان شکست را بررسی کنید، اگر مثلاً در یک روند نزولی، حجم معاملات بالایی در این شکست رخ داد این شکست، شکست معتبری هست.

خوب، حجم معاملات را چطور و با چی بررسی کنیم؟

به نسبت شکست های قبلی و نقاط برخورد مقاومت های قبلی

حال از حجم معاملات در کنار ابزارها و روشهای دیگر بهره مند شوید که مطمئناً درصد خطای شما را بسیار کاهش و خرید مطمئنی را تجربه می کنید و به سود پایدار می رسید.

بهتر است بررسی کنیم روندها تا کجا، پای برجاست و کجا بفروشیم؟ (واگرایی حجمی)

عموم تحلیلگران و بهتر بگوییم تحلیلگران حرفه ای در سقف ها دنبال علائم برگشتی، چه در کندلها و چه در واگرایی ها هستند. از منظر حجم معاملات، **واگرایی حجمی** زمانی رخ می دهد که قله جدیدی کشف شود ولی حجم معاملات کاهش یابد که البته از علائم کاهش فشار خرید است و پس از چند روز اگر در حفره ها شاهد افزایش فشار فروش بودیم، ما دنبال بهترین زمان خروج می گردیم. چرا که افزایش حجم معاملات در حفره ها به منزله این است که روند صعودی دچار مشکلاتی شده و باید هشیارتر باشیم.

در خصوص واگرایی حجمی مجدداً متذکر می شوم که اگر با افزایش قیمت، حجم معاملات کم شود، در واقع عطش خریدارن کم می شود و به عبارتی خریدارن دیگر تمایل به خرید ندارند و خرید در این قیمت ها برای خریدارن جذاب نیست و نشانه ای از تغییر روند است.

پیشتر متذکر شده بودم که از یک ابزار به جهت تایید گرفتن استفاده نکنید و از حجم در کنار خطوط روند و بررسی شکست های استاندارد به همراه شناخت روی کندلها، اقدام به معامله کنید.

همانطور که قبلاً اشاره شد، تحلیلگران حرفه ای از حجم معاملات در تایید الگوها استفاده می کنند. به این صورت که در الگوهای مانند سقف دوقلو، موج دوم که در حال ساختن سقف دوم هست، دارای حجم معاملات سبک تری نسبت به حرکت قبلی خود دارد و اگر شکست مهمی باشد، در هنگام شکست شاهد حجم معاملات سنگین تری خواهیم بود.

همینطور در الگوی کف دوقلو وقتی حجم در نزول آخر سبک تر از حجم در نزول اول می باشد، نشان از برگشت بازار خواهد بود. **نکته اینجاست که در صورتی الگو تایید است که حجم سمت راست کمتر شده باشد و پس از رخ داد یک شکست استاندارد شاهد حجم معاملات سنگین تری باشیم.**

حال به یک جمع بندی مختصر می پردازیم:

زمانی که قیمت افزایش پیدا می کند می توان متوجه شد که تمایل بیشتری برای خرید نسبت به فروش وجود دارد و می دانیم که حجم معاملات سنگین تر در جهت روند رخ خواهد داد.

زمانی که قیمت و حجم در حال افزایش باشد، روند صعودی قدرتمندی داریم.

زمانی که قیمت در حال افزایش و حجم در حال کاهش باشد، نشان دهنده ضعیف شدن روند صعودی است.

زمانی که قیمت در حال کاهش و حجم در حال افزایش باشد، روند نزولی قدرتمندی داریم.

زمانی که قیمت در حال کاهش و حجم در حال کاهش باشد، نشان دهنده این است که روند نزولی در حال ضعیف شدن و از علائم برگشت بازار است.

نکته:

اگر دوستان توجه داشته باشند، نکته ای که حائز اهمیت است این هست که **حجم معاملات جلوتر از قیمت حرکت می کند** به این معنی که کاهش حجم و شدت صعود در روندهای صعودی (یعنی در یک روند صعودی همزمان با افزایش قیمت، حجم معاملات کاهش یابد) یعنی اینکه روند صعودی دچار مشکل شده و احتمال اتمام و تغییر روند به زودی وجود دارد و اگر در روزهای منفی و حفره ها نیز حجم افزایش یافت، می تواند زنگ خطری مبنی بر کم رنگ شدن قدرت خریداران و قوی تر شدن جناح

فروشنده‌گان باشد، بنابراین پس از لحاظ کردن شرایط شکست استاندارد می‌توان وارد معامله شد.

همانطور در روند نزولی در صورتی که شاهد افت شدت نزول بودیم، قبل از آشکار شدن علائم برگشتی قیمت، ابتدا در حجم معاملات شاهد تغییرات خواهیم بود.

نکته:

به افت‌های موضعی قیمت قبل از شروع یک روند صعودی DIP می‌گوییم. در واقع قبل از تغییر روند سهم، چشمک می‌زند. یعنی افزایش حجم معاملات در اصلاح‌های یک روند صعودی می‌تواند از علائم برگشت روند نزولی به صعودی باشد.

نکته:

اگر در حین معاملات متوجه شدید، حجم بدون تغییر زیادی در قیمت، افزایش یافته، به طور کلی نشانه‌ای از چرخش قریب الوقوع قیمت است. چون خریداران و فروشنده‌گان در روند صعودی در جای خود باقی خواهند ماند.

نکته:

وقتی قبل از رسیدن قیمت به خطوط مقاومت، همزمان با افزایش حجم مواجه شدیم و بعد از آن رنج شد، می‌تواند یکی از علائم برگشت قیمت باشد و خطوط مورد نظر طبق انتظارتان عمل کند. به عبارتی دیگر، افزایش حجم معاملات قبل از رسیدن به مقاومت نشان از این است که این مقاومت جزء مقاومت‌های جدی سهم است، چراکه فروشنده‌گان از ترس خودشان حتی قبل از رسیدن به مقاومت شروع به فروش می‌کنند که مبادا در آن نقطه به مشکل برخوردند.

این نکته هم حائز اهمیت است در صورتی که مقاومت مذکور با حجم بیشتری در مقایسه با نقاط برخورد قبلی اش بشکند، یک شکست استاندارد رخ داده و ادامه روند انجام خواهد شد.

نکته:

افزایش حجم معاملات پیش از رسیدن به یک نقطه حمایتی، یک هشدار خوب برای احتمال توقف روند نزولی است. به عنوان مثال قیمت 180 تومان حمایت سهم است و قیمت فعلی 210 تومان است، اگر در محدوده 190-200 حجم معاملات افزایش پیدا کرد، نشان می دهد که حمایت 180 تومان در حال فعال شدن است.

در روندهای نزولی چه اتفاقی می افتد؟

یکی از نکاتی که در حجم روندهای نزولی مهم است این است که معمولاً در ابتدای روندهای نزولی و در انتهای آنها حجم معاملات بالاست.

زمانی هم که سهم درگیر نزول فرسایشی می شود، از چشم بازار می افتد و افراد کمی مایل به خرید هستند، به همین دلیل چون خریداری نیست، حجم معاملات پایین است. البته عده ای هستند که بر این باورند که امروز بر می گردد، فردا برمی گردد و ... یا درصدد خرید از صف های فروش هستند. همین موارد حجم های نسبی را به سهم می دهد.

البته خرید از صف فروش در بحث نوسان گیری روزانه مقوله ای دیگر است که قواعد خاص خودش را دارد که در این بحث نمی گنجد.

نکته:

وقتی حجم معاملات پایین است، می توانید به نسبت خریدار و فروشنده توجه کنید و قدرت هر جناح را بررسی کنید.

نکته:

وقتی حجم معاملات بالاست و تعداد فروشندگان کم است، اینجا نشان از قدرت فروشنده هاست. زیرا کسانی که در حال فروش هستند دارای سرمایه سنگین تری نسبت به خریداران هستند.

از طرفی وقتی در روزهای پر حجم، تعداد خریدار کمتر از فروشنده است، به معنای خرید آگاهانه و یک ضرب افرادی با سرمایه سنگین است.

نکته:

خیلی از تحلیلگران حرفه ای و با سابقه " در هنگام خریدها سعی می کنند زمانهایی که سهم حجم خوبی خورده را کشف کنند و در واقع **معمای حجم** را در آن سهم کشف کنند. در خیلی از مواقع بازارگردانان با قیمت کاری ندارند و ورود و خروج پول را مبنای کار خود قرار می دهند. اگر چنین معمایی را کشف کنید بخوبی می توانید بازی های بزرگ را بخوانید.

یکی از اندیکاتور هایی که تحلیلگران از آن استفاده می کنند،

اندیکاتور On Balance Volume است که به اختصار OBV می گوئیم.

در واقع این اندیکاتور که همان حجم متوازن است، قیمت و حجم معاملات را با یکدیگر ترکیب می کند تا نشان دهد آیا تغییرات قیمت قوی هستند یا ضعیف یا فاقد ثبات.

این اندیکاتور فرمول محاسباتی ساده ای دارد:

زمانی که یک روز مثبت داشته باشیم، حجم معاملات به عدد روز قبل محاسبه شده در OBV اضافه می شود و زمانی که یک روز منفی داشته باشیم، حجم معاملات از عدد روز قبل محاسبه شده در OBV کم می شود. البته مزایا و نواقصی هم دارد که در این بحث نمی گنجد.

پیشنهاد می شود از اندیکاتورهای OBV, MFI, VOLUME, A/D و اندیکاتورهایی مثل MACD, RSI در چارتهایتان استفاده کنید و بهتر است آنها را با ترسیم خطوط روند تحلیل نمایید.

حال نکته ای که در مواقع بی تصمیمی بازار می توان به آن اشاره کرد و گزینه ای برای تصمیم گیری و نشانه هایی از روندهای آتی و آینده بازار سهم می دهد بررسی همین حجم معاملات است.

به این صورت که با بررسی قدرت خریداران و فروشندگان می توان غلبه یک گروه بر دیگری را حدس زد. به چه صورت؟

به این صورت که آیا در روزهای مثبت حجم سنگین تری وجود دارد یا در روزهای منفی؟

به این صورت که اگر در روزهای مثبت، نسبت به روزهای منفی، حجم معاملات بیشتری وجود داشت، به احتمال خیلی زیاد خریداران جدی تر از فروشندگان هستند و وضعیت محتمل بر آینده بازار، صعود است.

به این صورت می توان در زمانهایی که بازار خنثی است و بی تصمیمی، از بررسی برآیند حجم ها، آینده سهم و بازار رو پیش بینی کرد.

به عبارتی شما باید در زمانی که سهم در بازه خنثی و بی تصمیمی قرار دارد، حجم روزهای مثبت را با هم جمع کنید و همینطور حجم روزهای منفی را. برآیند هر کدام بیشتر بود بازار به همان سمت خواهد رفت و زمانی که معامله گران مدام از بخر بفروش ها صحبت می کنند شما با دانستن این تکنیک به صورت مستقل و سنجیده عمل می کنید و آسوده خیال هستید.

نکته ای دیگر اینکه در بین کندلهای مثبت بالاترین حجم کندل مثبت را یادداشت کنید و همین طور در بین روزهای منفی نیز بالاترین حجم در بین روزهای منفی را یادداشت کنید.

حال در پایان الگو اگر کندلی با حجم بیشتر یا مساوی از مثلا بالاترین حجم کندل مثبت زد، به احتمال خیلی زیاد جهت روند صعودی خواهد بود ولی اگر کندل انتهایی الگو منفی بود و حجمی که خورد از بالاترین عدد حجم کندل منفی در محدوده مشخصه بیشتر بود، احتمال زیاد روند نزولی خواهد بود.

در صورتی هم که شرایط مثل قبل بود یا الگو تمام نشده یا روند هنوز مشخص نیست که شما باید با تکنیک قبلی که با آن اشاره شد، **بر آینده حجم منطقه ای را محاسبه کنید تا جهت گیری بازار را متوجه شوید.**

میله بلند حجم

یکی از نکاتی که بسیار با اهمیت است این هست که زمانی که میله بلند حجم را دیدید تصور کنید که بازار از وضع فعلی و چه بسا قبلی بسیار خسته شده است و چند روز آینده بازار از شرایط فعلی و قبلی خارج خواهد شد.

حال اگر این میله بلند یا تجمع میله های بلند در روزهای مثبت بود، می تواند هشدار باشد برای ادامه روند صعودی قوی و اگر در روزهای منفی بود می تواند هشدار باشد برای شروع یک روند نزولی قوی.

البته همیشه میله بلند لازمه برگشت نیست، اما وجود میله های بلند یک علامت و هشدار است.

تمامی این موارد را ما با تحلیل تکنیکال و موج شماری حرفه ای و با استفاده از پلت فرم ها و ابزارهای خاص و پیشرفته تا حد بسیار زیادی تحلیل می کنیم.

با آرزوی بهترینها

سبز سبز باشید، سالم و ثروتمند و در پناه خدای بزرگ آسوده

مهدی صاحبی (چشم برتر)

نویسنده کتاب انفجار فکر

@CHASHMEBARTAR_BOURSEIRAN